

Κείμενο 1

[Διαφορές επικοινωνίας ανάμεσα στα δύο φύλα]

Το κείμενο είναι απόσπασμα από επιστημονικό άρθρο της Ρούλας Τσολακίδου, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 25.9.2014 (διασκευή)

[...] Οι διαφορές των δύο φύλων στη χρήση της γλώσσας, και κυρίως στις επικοινωνιακές στρατηγικές, έχουν μελετηθεί συστηματικά. Με βάση αυτές τις μελέτες έχει διαπιστωθεί ότι οι διαφορές αυτές αφενός παρεμποδίζουν την αποτελεσματική επικοινωνία ανάμεσα στα δύο φύλα και αφετέρου συντελούν στον κοινωνικό αποκλεισμό των γυναικών. Χαρακτηριστικά, η χρήση υποστηρικτικών εκφράσεων από τις γυναίκες, όπως οι φράσεις «ναι», «μάλιστα» και άλλες, παρερμηνεύεται συχνά ως συμφωνία με τα λεγόμενα του συνομιλητή, ενώ η έλλειψη αυτών από τον λόγο των αντρών εκλαμβάνεται ως έλλειψη προσοχής απέναντι στις συνομιλήτριές τους. Η συχνή χρήση ερωτήσεων και αιτήσεων από τις γυναίκες ερμηνεύεται από τους συνομιλητές τους μόνο ως επιθυμία για περισσότερες πληροφορίες, ενώ στόχος των γυναικών μπορεί να είναι η εγκαθίδρυση ενός δίαυλου επικοινωνίας.

Επίσης, οι γυναίκες συχνά μιλούν ταυτόχρονα με τον συνομιλητή τους, για να δείξουν τη συμμετοχή και το ενδιαφέρον τους για το θέμα της συζήτησης, στοιχείο που οι άντρες το θεωρούν διακοπή και αγένεια. Η μετάβαση από ένα θέμα συζήτησης προς ένα άλλο γίνεται από τις γυναίκες βαθμιαία και βάσει των προηγούμενων λεγομένων των συνομιλητριών τους, αφού έχει προηγηθεί αρκετός χρόνος συζήτησης για το κάθε θέμα. Οι άντρες, από την άλλη μεριά, δεν αφιερώνουν παρά λίγο χρόνο στο κάθε θέμα και αλλάζουν θέματα γρήγορα, με συνέπεια οι συνομιλήτριές τους να νιώθουν ότι δεν ενδιαφέρονται αρκετά.

Οι γυναίκες, παράλληλα, συζητούν ανοιχτά προσωπικές τους εμπειρίες και θέματα, με σκοπό να τις μοιραστούν και να αποσπάσουν κάποια διαβεβαίωση ή παρηγοριά, σε αντίθεση με τους άντρες, οι οποίοι συχνά θεωρούν τις προσωπικές συζητήσεις επικίνδυνες ή περιττές. Έτσι, όταν συμμετέχουν σε αυτές, αναλαμβάνουν συμβουλευτικό κυρίως ρόλο. Τέλος, ως ακροάτριες σε μια συνομιλία, οι γυναίκες υιοθετούν ενεργό ρόλο με το να ενθαρρύνουν τους άλλους συνομιλητές και συνομιλήτριές τους να παίρνουν μέρος στη συζήτηση και με το να έχουν διαρκή οπτική επαφή με το άτομο που κάθε φορά έχει τον λόγο. [...]

Κείμενο 2

[Η εκδίκηση]

Το κείμενο είναι απόσπασμα από το διήγημα του Κωνσταντίνου Θεοτόκη «Πίστομα¹» και ανήκει στα διηγήματα «Κορφιάτικες ιστορίες».

Όταν ύστερα από την αναρχία πού 'χεν ανταριάσει² τον τόπο δίνοντας εις όλα τα κακά στοιχεία το ελεύτερο να πράξουν κάθε λογής ανομία, η τάξη είχε πάλε στερεωθεί, κ' είχε δοθεί αμνηστία³ στους κακούργους, τότες επίστρεφαν τούτοι απ' τα βουνά κι από τα ξένα στα σπίτια τους, κι ανάμεσα στους άλλους που ξαναρχόνταν, εγύριζε στο χωριό του κι ο Μαγουλαδίτης Αντώνης Κουκουλιώτης. [...]

Ο άνθρωπος τούτος, πριν ακόμα ρεμπελέψουν⁴ ο κόσμος, είχε παντρευτεί. Κι όταν πήρε των βουνών το δρόμο, για το φόβο της εξουσίας, άφηκε τη γυναίκα του μόνη στο σπίτι και τούτη δεν του εστάθη πιστή, αλλά με άλλον (νομίζοντας ίσως πως ο Κουκουλιώτης είτουν σκοτωμένος ή αλλιώς πεθαμένος) είχε πιάσει έρωτα κι απ' τον έρωτα τούτον είχε γεννηθεί παιδί που άξαινεν ωστόσο χαριτωμένα και που η γυναίκα περσά⁵ αγαπούσε. Εγύριζε λοιπόν ο ληστής στο χωριό του την ώρα όπου βάφουν τα νερά. Κ' εμπήκε ξάφνης σπίτι του χωρίς κανείς να το προσμένει, εμπήκε σα θανατικό, αναπάντεχα τέλεια, κ' εκατατρόμαξεν η άτυχη γυναίκα, ετρόμαξε τόσο, που, παίρνοντας το ξανθό της παιδί στην αγκαλιά, το 'σφιγγε στα στήθια της τρεμάμενη, έτοιμη να λιγοθυμήσει και χωρίς να δύναται να προφέρει λέξη καμία.

Αλλά ο Κουκουλιώτης πικρά χαμογελώντας τής είπε:

Μη φοβάσαι γυναίκα. Δε σου κάνω κανένα κακό, αγκαλά⁶ και σου πρόπον. Είναι το παιδί τούτο δικό σου; Ναι; Μα όχι δικό μου! Με ποιον, λέγε, το 'χεις κάμει;"

Τ' αποκρίθη εκείνη λουχτουκιώντας⁷.

Αντώνη, τίποτε δε μπορώ να σου κρούψω. Το φταίσιμα μου είναι μεγάλο. Μα, το ξέρω, κ' η εγδίκησή σου θα 'ναι μεγάλη·κ' εγώ, αδύνατο μέρος, και το νήπιο τούτο, που από το φόβο τρέμει, δε δυνόμαστε να σ' αντρειευτούμε. Κοίτα πώς η τρομάρα με κλονίζει

¹ Μπρούμυτα, με το πρόσωπο στο χώμα

² Είχε δημιουργήσει μεγάλη αναταραχή

³ Απόδοση χάριτος για εγκλήματα που έχουν διαπραχθεί

⁴ επαναστατήσουν

⁵ Πάρα πολύ

⁶ μολονότι

⁷ Κλαίγοντας με λυγμούς

καθώς σε τηρώ⁸. Κάμε από με ό,τι θέλεις, μα λυπήσου το άτυχο πλάσμα που δεν έχει προστασία."

Καθώς εμιλούσεν η γυναίκα εσκοτείνιαζεν η όψη του αλλά δεν την αντίκοβγε. Εσώπασε λίγο κ' έπειτα της είπε:

Γυναίκα κακή! Δεν ρωτώ τώρα ουδέ συμβουλή σου, ουδέ σε λυπούμαι, ουδέ το λυπούμαι. Τ' όνομα εκείνου θέλω. Εσέ δε θα σε πειράξω. Δε μολογάς το; θα το μάθω· το χωριό όλο γνωρίζει με ποιον εζούσες και τότες θα θυσιάσω και τους τρεις σας, θα πλύνω τη ντροπή πόχω λάβει από σας, πλάσματα άτιμα!"

Εμολόησε. Κι ο Κουκουλιώτης εβγήκε αμέσως. Κι αφού ύστερα από ώρα ξαναμπήκε στο σπίτι, εβρήκε τη γυναίκα στον ίδιο τόπον ασάλευτη με τ' αποκοιμισμένο τέκνο στην αγκάλη· τον αναντράνιζε⁹. Μα αυτός εξαπλώθη κατά γης και σα χορτάτος εκοιμήθη ύπνον βαθύν ως το ξημέρωμα.

Την άλλην ημέραν αφού εξύπνησαν της είπε.

Θα πάμε στα χτήματά μας να ιδώ μη και κείνα μού'χουν αρπάξει, καθώς μού'χε πάρει και σε ο σκοτωμένος."

Τον σκότωσες!"

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ουποερώτημα (μονάδες 10)

Σε 60-70 λέξεις να αποδώσεις τις διαφορές που, κατά τη συγγραφέα του Κειμένου 1, αποτυπώνονται στις στρατηγικές επικοινωνίας που χρησιμοποιούν οι γυναίκες, σε αντίθεση με τους άντρες.

Μονάδες 10

2^ουποερώτημα (μονάδες 10)

Το Κείμενο 1 οργανώνεται δομικά και λογικά στη βάση των συμπερασμάτων που προκύπτουν από μελέτες και της αντιθετικής έκθεσής τους. Να εκφράσεις τεκμηριωμένα τη συμφωνία ή τη διαφωνία σου με την παραπάνω διαπίστωση.

Μονάδες 10

3^ουποερώτημα (μονάδες 15)

⁸ βλέπω

⁹ παρατηρούσε

«...ότι οι διαφορές αυτές αφενός παρεμποδίζουν την αποτελεσματική επικοινωνία ανάμεσα στα δύο φύλα και αφετέρου συντελούν στον κοινωνικό αποκλεισμό των γυναικών.»:

Στο παραπάνω χωρίο από την πρώτη παράγραφο του Κειμένου 1: Ποιου είδους σύνταξη (ενεργητική ή παθητική) εντοπίζεις; (μονάδες 6) Συμφωνεί με τη σύνταξη που παρατηρείται στην υπόλοιπη παράγραφο; Τεκμηρίωσε την απάντησή σου (μονάδες 4) και εξέτασε ποια σύνταξη ταιριάζει με το είδος του κειμένου. (μονάδες 5)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Να ερμηνεύσεις την αντίδραση του ήρωα στο Κείμενο 2 και να γράψεις τα συναισθήματα που σου προκάλεσε η όλη στάση του. Να αναπτύξεις την απάντησή σου σε 100-150 λέξεις.

Μονάδες 15